

EDITORIAL

Potser l'única realitat de què l'home té constància és el pas inexorable del temps. Amb motiu d'aquest fet -sotmès sovint a debat filosòfic-, Miquel Querol i Gavallda escriu en el seu recull de poemes, publicat recentment amb èxit, que "el temps és sempre mòbil i no es para". Per tant, aquestes línies, de més a més d'il·lustrar un estat d'opinió determinat, vetlen per cloure l'instant fugisser. Els darrers sis mesos, sens dubte, han constituït un període d'intensa activitat per a la vila d'Ulldecona, activitat afavorida, en part, de resultes de l'arribada de les estacions càlides, però, en part també, com a conseqüència immediata i directa d'una vitalitat que, almenys en el vessant cultural caracteritza els falduts. Indiscutiblement, qualsevol intent de mobilitzar la població en l'aspecte cívic representa una iniciativa que mereix el recolzament de les institucions oficials i culturals. Però qualsevol intent d'esmenar un estat de coses lamentable, així com el propòsit de denunciar de forma constructiva algunes ofensives de tarannà coercitiu, ha de ser considerat des del punt de vista de l'aportació puntual i a llarg termini que realitza a la comunitat que, des dels més diversos indrets, tots mirem d'edificar. La crítica sòlida i basada en arguments ha d'interpretar-se a partir dels pilars sobre els quals nosaltres -i els qui ens segueixen- han de construir i apuntalar una obra de la qual hom se senta orgullós.

Així, doncs, fem l'esforç col·lectiu de respectar els monuments que, volguéssim o no, mantenen un pols admirable amb aquell temps del qual comentàvem abans la seua inexorabilitat. I respectar els monuments suposa d'estimar-los i de comprometre's amb la seua conservació. Quan des de la instància corresponent hom ordena d'envernissar la creu de terme que qualifica les Ventalles, no tan sols actua negligentment -a banda de protagonitzar un acudit d'humor negre-, sinó que, de totes totes, palesa un grau d'incultura il·luminant. Molt sovint, la cultura no es demostra a partir de l'exhibició: manta vegada, la cultura rau en el posat curiós amb què hom es presenta davant les coses que desconeix. La docta ignorància possibilita, doncs, l'aprenentatge cultural. Els especialistes -i els organismes oficials com la Generalitat catalana tenen a disposició de la ciutadania un ventall d'assessors en diversos camps i a activacions del saber, des de la lingüística i la filologia fins a la història- són els qui amb més autoritat científica (que no institucional) poden indicar les mesures adients per tractar o conservar un document d'interès folklòric o un monument patrimonial. En cap cas -i ja ho assenyala el sentit comú-, és recomanable de recloure la pedra, a fi de sotmetre-la a l'acció devastadora (meteoritzant) del fred i la calor.

En la mateixa línia, cal aplaudir la iniciativa defensada i portada a terme de part de la Colla Geganterera i Grallers d'Ulldecona per tal de difondre un monument emblemàtic de la vila com és el Castell. No obstant això, des del Centre d'Estudis ens permetem de diferir de la manera com s'ha organitzat, de la segona finalitat i, també, de les conseqüències. I ens permetem de diferir quan l'estat d'opinió sembla favorable majoritàriament a l'activitat desenvolupada i, més greu encara, al divertiment sense fre i mesura. És evident que promocionar un indret històric i gaudir-ne dels secrets no representen interessos irreconciliables. Amb seny -que, diuen els tòpics, tan caracteritza els catalans-, ben segur que es deuen poder fer ambdues coses. La I Festa Medieval al Castell deu haver portat benifets notables i satisfaccions en tots els nivells -des del polític fins a l'associatiu, passant pel personal-, però no oblidéssim que ha deixat unes instal·lacions tacades i emprades avui dia com a magatzem. Novament, la negligència no permet que els responsables s'adonen que això dificulta i, adhuc, empenyora ara un altre dels elements pels quals s'ha apostat a l'hora de conferir protagonisme al Castell i a tot el conjunt: la seua promoció turística. Perquè l'estat actual de les instal·lacions més aviat desaconsella la presència de visitants forans, encara que els d'Ulldecona ens hauríem de decidir a fer-hi un tomb, almenys per jutjar si el civisme hi fou present en la festa *de facto* o de paraula.

El 10 de juliol es presentava a Ulldecona el llibre de Joan Fuguet, *Templers i Hospitalers II*, el qual volum constitueix una bona i acurada aportació històrica a l'estudi dels monuments i dels castells d'aquesta nostra zona. Així les coses, el 27 de setembre eren l'amic i soci, Joan Ramón Ferreró i Ferrero i mossèn Miquel G. Baylach els autors del llibre presentat a l'Ajuntament de la Galera, intitulat *La Galera. Fets i Gent...* L'obra es revesteix d'un interès que afecta no tan sols la localitat de la Galera -amb la qual ja ens uneixen els llaços de veïnatge-, sinó la totalitat de la comarca coronada per la serra del Montsià. De lectura obligatòria, doncs.

Pel que fa a les activitats del Centre, properament (el 17 d'octubre, vespra del patró Sant Lluç) hom clourà el cicle intitulat *Ibers'98*. El darrer acte anirà a càrrec de la senyora Maria del Mar Villalbí, arqueòloga del Museu del Montsià, la qual n'extraurà les conclusions.

Tanmateix, per acabar ja aquesta exposició de fets i, de retruc, anàlisi de l'actualitat vigent, cal realitzar un agraïment sincer, alhora que citem de nou el nostrat musicòleg Miquel Querol i Gavallda, a la senyora Concepció Casola i Vidal, que no ha dubtat a cedir un local de la seua propietat, a l'avinguda de la Constitució, a fi i efecte que el Centre dispose d'una assenyada seu social. I, com dèiem fa una estona, lligat a aquest gest altruista, l'altra cara de la moneda: recordem aquells mots del musicòleg en què blasma la inconsciència humana, la qual podreix l'obra afaïçonada amb il·lusió a còpia de anys i panys: "el no res et prendrà si romps els límits". La reflexió va a càrrec de cadascú.